

Сања Ж. Ђуровић¹
Универзитет у Крагујевцу
Филолошко-уметнички факултет
Катедра за српски језик

Марина Љ. Спасојевић² (Београд)
Институт за српски језик САНУ

СТИЛСКА ФУНКЦИЈА АНТРОПОНИМИЈСКИХ ЈЕДИНИЦА У РОМАНУ *ДЕСПОТ И ЖРТВА* ДОБРИЛА НЕНАДИЋА³

У раду се анализира стилска функција антропонима у зависности од њихове структуре, творбе и мотивације у роману *Деспоћ и жртва* Добрила Ненадића. У роману је забележен велики број антропонима (личних имена, презимена, надимака и њихових комбинација) и приметна је њихова згуснутост у тексту. Избором антропонимијских јединица писац постиже стилски ефекат јер, с једне стране, документује хронотоп романа, а са друге, именом карактеризује своје ликове, што доприноси експресивизацији текста.

Кључне речи: Доброило Ненадић, *Деспоћ и жртва*, антропоними, ономастилистика

1. Бавећи се антропонимијским јединицама у Ненадићевом роману *Време кокошки*,⁴ уочили смо да Ненадић пажљиво одабира антропониме у својим делима. У поменутом делу, објављеном 2014. године, писац нас суочава са истим избором имена за поједине ликове из романа који је хронолошки испред њега – *Деспоћ и жртва*, објављен 1998. године. То, свакако, није нов поступак код романсијера, али ова два романа обрађују тематику из вековима раздвојених периода. Окосницу романа *Деспоћ и жртва* чини историјска прича за време деспота Ђурђа Бранковића и његове жене Јерине,⁵ док роман *Време кокошки* представља свакодневицу села Мокри

1 sanja.djurovic@filum.kg.ac.rs

2 marina.spasojevic@isj.sanu.ac.rs

3 Рад је урађен у оквиру пројекта *Динамика стурктура савременог српског језика* (бр. 178014) и пројекта *Лингвистичка истраживања савременог српског књижевног језика и израда Речника српскохрватског књижевног и народног језика САНУ* (бр. 178009), које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

4 О антропонимијским јединицама у овом роману више у раду: Ђуровић–Спасојевић 2017.

5 То је прича о „пријатељству и издаји, о моћи гласина и смислу приповедања. У благом экс-центру романа налази се повест о пријатељству и страдањима младића Богдана и бившег монаха Петрашина. Неко време њихови животи теку напоре, нађу се један другом у невољи (беже из османлијског ропства, граде богато имање итд.), но доласком у Смедерево, Богдан постаје читач *Александриде* за господара Ђурђа и

До кроз мозаик романескних портета ликова а не кроз изграђену фабулу и, са таквим особеностима, роман је репрезентант тзв. стварносне прозе (уп. Antonijević 1980: 190; Ikonić 1986: 45; Nikolić 2017: 155).

1.2. Како смо закључили да антропонимијски слој у роману *Време кокошки* има изузетно високу стилогеност, тј. служи за карактеризацију ликова и експресивизацију текста (Ђurović–Spasojević 2017), што није неочекивано за његов жанр, занимало нас је на који начин у роману *Десџош и жрџива*, који припада потпуно другачијем жанру, писац користи овај специфични лексички слој. Наиме, забележен је велики број антропонима различитих структура и у роману *Десџош и жрџива*, што представља погодан корпус за анализу. Дакле, у раду се разматра текстуална функција антропонима, као и њихова структура, творба и мотивација. Овај рад је прилог стилистичкој ономастици или ономастилистици. Циљ је да се испита да ли и на који начин ономастичке јединице коришћене за номинацију људи – које су иначе семантички празне и имају функцију именовања – у књижевноуметничком тексту, поред своје основне функције, добијају конотацију и имају стилску функцију, тј. да ли су оне у историјском роману лишене експресивности или служе да веродостојно дочарају историјски слику времена и људи у њему употребом имена која са аспекта савременог антропономастикона доприносе документарност и аутентичност пишчевих казивања.

2. Роман *Десџош и жрџива*⁶ спада, поред романа *Дорошеј*, у најуспелија остварења Добрила Ненадића. Писац доста пажње посвећује језику и стилу, а то констатују и књижевни критичари, а за нас је изузетно значајно последње наведено запажање у цитату Михаила Пантића: „Ненадићева реченица има интензитет усменог казивања, пуна је колоквијалних идиома, ретких речи, архаизама и локализама, писац уме да упосли језик тако да он понекад преузме иницијативу, па прича постаје заводљива на један готово органски, физиолошки начин, непрестано подстицан питањем 'шта је било даље'. Не треба заборавити ни приповедачев дар за хуморно, кадикад и карикатурално-спрдачко представљање ликова, што непосредно проиходи из духа поднебља, из онога типа културе којем Ненадић рођењем припада, а издашно се наслања и на најбољу традицију српског реализма. Једним детаљем, или само именом окарактерисати јунака – што може само писац од аутентичног казивачког дара. (Ненадићев роман је, између осталог, и врло богат индекс старих српских имена)” (Pantić 2002: 12).

3. Састав антропонимијског материјала у роману *Десџош и жрџива* представимо тако што ћемо укрстити више критеријума у анализи. Покушаћемо да утврдимо стилске ефекте и функције који проистичу из избора имена јунака. Приликом утврђивања стилских функција

његову породицу, а Петрашин се осамљује и борави у оближњим античким развалинама. Тада, на неки начин, почиње зла прича историје” (Pavković 2004: 201).

6 За овај роман Д. Ненадић је добио награду „Меша Селимовић”, Просветину награду и награду Златни бестселер.

антропонимијских јединица у обзир ће бити узета њихова творбена структура, порекло и мотивација.⁷

Централни ликови чија се имена јављају готово на свакој страни јесу Богдан и Петрашин од мушких ликова, а Ленка од женских ликова.

3.1. Именовање мушких особа

Од мушких личних имена веома су заступљена библијска имена, и старозаветна и хришћанска календарска имена.⁸

Блаж лат. Blasious, име хришћанског светитеља (61); *Вукола* варијанта имена *Вукол* према грч. Βουκόλος пастир, име хришћанског светитеља (83); *Грџур* грч. Γρηγόρις = будан, пажљив (99, 100), фонетско адаптационо варијанта *Ђурађ* грч. ΓΣώρις = име хришћанског светитеља, уп. Георгије, Ђорђе; *Јован* хебр. יְהוָה 'бог се смисловао', *Лазар* хебр. 'Ēl'āzār помаже бог (50, 55, 56), *Лонџин* лат. Longinus, longus дугачак, породично име, а име хришћанског светитеља (82); *Луко* грч. Λουκάς од лат. Lucas, име једног од четири јеванђелиста; *Никифор* монах грч. Νῆιχηφόρος онај који носи победу, име хришћанског светитеља (20); *Штефан* грч. Στέφανος име хришћанског светитеља (56), *Хризостом* грч. Χρυσόστομος који је златоуст (188) итд.

Неретко јунаци носе имена библијске провенијенције која су на словенском терену доживела деривационо прилагођавање. Таква су имена:

Јовашин изведено од Јоваш (Јов(а) + аш + ин хебр. יְהוָה, велика жеља (129); *Мијаш* фонетска варијанта имена Михат, које је дериват од Мих(а) + ат, а Миха је хипокористик од Михаило, које нам је дошло преко грч. Μιχαήλ, хебр. מִיכָאֵל, сличан богу (190); *Петрашин* изведено од од Петраш + ин или од корена имена Петар и наставка -ашин као Вукашин, Добрашин, у сваком случају, у основи је грч. Πέτρος камен, стена, календарско име (11) итд.

Од имена словенског порекла заступљени су следећи суфиксални деривати:

Блажо од Благоје – благ + оје (61), *Вујоша* од Вуј(а) + оша (19); *Милоје* од мил + оје (182); *Озрен* од корена првог дела имена Озр(ислав) + ен (169); *Радиш* од корена рад + ич (38, 84, 96, 100); *Рашица* од Раша + ица или Раша (Радован трп. пр. од радовати се, Радослав) (21); *Средоје* од имена дана сред(а) + оје, имало је профилатичку улогу, давало се деци која су рођена у среду (141).

Забележена су и калкирана имена, дакле, од домаћег лексичког материјала према страном обрасцу, као и она чија се мотивација може двојачко тумачити – било да су настала по страним лексичким узорима, несумњиво припадају корпусу словенског ономастикона:

Богдан према грч. Βουλδοσ|ς (5), *Дујин* изведено од Дуј(а) + ин, што је од Дубравко (превод итал. имена Silvio, а могуће и од домаћег Душан) (128); *Малиша* (31), може бити да је превод библијског имена латинског порекла Paulus – мали или изведено од придева мали; *Обрен* од Обр(о) + ен, а наслања се на глагол обрадовати, или може бити калк према грчком

7 Ово ће бити додатни критеријуми за утврђивање стилске функције, а не основни критеријуми за опис и класификацију грађе, као у ономастичким истраживањима, те се неће целокупна грађа разложити према овим критеријумима.

8 Тумачење имена дајемо према Grković 1977.

Ἡλარიών Hilarius онај који је учинио да се обрадујемо или пак хипокористик од Обретен (домаће од основе глагола обрести се) (151) итд.

Забележен је велики број именскохипокористичних образовања на -о/-е и према именима библијске и према именима словенске провенијенције:

Којо од Константин Κωνσταντῖνος, лат. Constantius постојан, име хришћанског светитеља, *Козма* Κοσμάς свет, украс, име хришћанског светитеља (73, 74, 170); *Јово* од Јован; *Лазо* од Лазар итд.; *Бојо* од Богослав, Борислав (170); *Вујо* од Вук, Вукослав (193); *Вуле* од Вук, Вукосав, Вукоја (24), *Ново* од Новак (171) итд.

Поред данас уобичајених имена попут *Бољдан*, *Јован*, *Лазар*, *Стефан*, у корпусу налазимо и антропониме старијег слоја (*Гргур*, *Обрен*, *Ђурађ*). Стилски су маркирана имена *Вујоша*, *Јовашин*, *Петрашин*, *Рашица* (које се може сматрати и надимком од *Раша*).

б) страна имена:

Јахја (8), *Ферхад* (8), *Ђејван* (8), *Фируз* (8), *Јашар* (8).

Страна имена су у другом плану, али писац свесно користи ова имена згуснуто у тексту како би постигао ефекат.

„Тада је дошао и Јахја, чизмар или како они веле мезедуз, па онда ту је доспео и Ферхад, по њиховом мутап, са хрпом својеручних израђевина: врећа, покроваца, јаких и непромочивих зобница и торби од козје кострети, затим је приспео и Ђејван папуџи, који лакашну и за ноге женскиња и госпде пријатну и присталу обућу израђује, па Фируз сарач са седлима и амовима, и напоследку, најбогатији међу њима, носати и чворугави Јашар, сајак, што ће рећи златар, а и мењач, који тргује копчама, огрлицама и прстењем од злата, сребра и драгуља” (8).

3.1.2. Само презиме:

Занчић (8), *Ковинић*⁹ (149), *Круљ* (183).

Именовање само презименом је ређе и јавља се само неколико пута. Српска презимена су најчешће настајала по имену оца, доста је и оних који су везана за занимања, личне особине, место порекла, племе из којег потичу.

3.1.3. Спојени имена и презимена:

Ђурађ Бранковић (57), *Вуле Сшанешкић* (24), *Луко Хрњец* (6), *Лазо Рњак* (80), *Дујин Грубачев* (128), *Алдо Морети* (164), *Милоје Круљ* (182).

Овај тип именовања јавља се у роману тек неколико пута и сем *Ђурађа Бранковића*, остала имена су атипична и страног порекла.

3.1.4. Именовање ликова надимком

⁹ „Ковинић, једини који није имао никакав надимак није имао него се уистину и звао баш тако Ковинић, то му је било име мада на презиме личи јер откуд презиме бившем сиромашку који ништа своје није имао осим у трупцу издубљени чун” (158).

Код овог типа именовања срећемо две структуре – само надимак и име + надимак. Ово је најфреквентнији тип именовања ликова у роману и надимцима писац постиже изразиту експресивност, а ређе и карактеризацију лика односно истицање најдоминантније особине.

а) једночлана структура:

Бобија (193), *Вундо* (42), *Жагар* (171), *Жујо* (38), *Зовко* (42), *Крњо* (83), *Клеџац* (38), *Лисо* (138), *Мрљеш* (37), *Мркиша* (139), *Пињо* (99), *Русџо* (99), *Тоџо* (147), *Тркуља* (193), *Бенда* (42), *Чуврија* (149), *Шинкаш* (149).

Ниједан надимак код Ненадића није обичан и свакодневни. „Портрет вештог и препреденог говорника Жуја дао је само у једној реченици: ’У причу се уплео и Жујо, очкорјечни чичица, живахан, лица црвеног као печена цигла, пиргав, жуте косе, жутих обрва, браде и бркова, жутих беоњача и зелених зена’ [...] Сваки догађај умео је он да украси па су слушаоци веровали више у Жујову причу него у своје памћење” (Pašić 2002: 119). *Мркиша* је тамне пути, *Којо* и *Бојо* су близанци па се тако и у именима разликују само у једном слову. Надимак *Бобија* налазимо и у роману *Време кокошки*. Стилски су маркирани надимци *Вундо*, *Русџо*.

б) двочлана структура (име + надимак):

Средоје Јаћовац (6), *Јово Мушкиња* (80), *Спасоје Русџо* (80), *Симо Лисо* (80), *Алекса Врснар* (80), *Мидоје Мидо*¹⁰ или *Милоје Крњо* (83); *Радашин Радаш* (128), *Пуле Чвоџо* (139), *Радоје Џимрија* (145), *Јован Пушљо* (145), *Драгиша Чуврија* (149), *Тоџа Живина* (151), *Нико Шинкаш* (156), *Јеврем Кудро* (168), *Миле Шћркљо* (177).

Милоје Мидо или Милоје Крњо, овчар из Орашја најчешће се помиње само надимком Крњо. *Тоџа* је добио надимак јер је уместо точак говорио тоџа и писац каже: „И онај други надимак, Живина, из детињства му је прионуо. Веле да га је деветог, прекобројног, отац хтео да баци у Дунав али га је мајка сакрила у кокошињац. И тако је он у кокошињцу прве три године провео те му је кожа упила онај отужни живински базд.” (151) Радоје Џимрија – према РМС *џимрија* значи тврдица, циција, шкртац.

3.1.5. Једна група имена наводи се директно уз ознаку порекла:

а) домаћа имена:

Бранчило из Кулича (157), *Бојин* из Азање (10), *Зорко* са Рајца (10), *Јако* из Лугавчине (10), *Којчин* из Шепшина (10), *Маћа* из Возућа (177), *Миле Шћркљо* из Прекодолаца (177), *Момчил* из Каоне (10), *Ивко* и *Обрен* из Доброг Дола (10), *Плавша* са Струганика (10), *Рајак* са Мироча (10), *Радул* из Селевца (10), *Шобот* из Доње Мутнице (10).

¹⁰ Мидо се јавља и као лик у роману *Време кокошки*.

б) страна имена:

Рагужанин *Луко Хрњец* (45), *Луко Хрњец* Дубровчанин (60), Талијан *Јакоп* (6), Турчин *Јашар* (114), Угар *Јанош Мурџа* (114), Грци *Теодор* и *Манојло* (114), *Тошо*, Италијан кога су звали *Медени* (15), *Тома* Грк (169), Турчин *Ујвес* (8).

Означавајући порекло уз име лика, писац нам помаже у распознавању страних имена и, иако су то махом споредни ликови, важни су за историјски контекст.

3.1.6. Именовање женских особа

Женских имена је много мање у роману. Деспотову жену *Ирину*, која је у народу познатија под именом *Проклета Јерина*, писац је приказао „као лепу и отмену даму племенитог порекла, хладну и пословну владатељку, сналажљиву и вешту супругу и строгу маћеху. Мудра и препредена, учествовала је у државним пословима и успешно владала 'из дубоке сенке'. Као Гркиња добро се разумевала у тадашње новчане трансакције” (Пашић 2002: 117).

Сва женска имена дата су само именом: *Ирина* (49), *Јерина* (7), *Кашарина* (49), *Ленка* (44), *Мара* (49), *Радина* (19), *Ружица* (19), *Синђелија* (157), *Цвећанка* (42) или надимком као у примеру *Малена* (22). Од страних имена јавља се *Лавинија Керпус* (160), али само као замена за *Синђелију*: „Она више није била *Синђелија* него *Порција Лавинија Керпус*” (188). Варијације у именовању јављају се само код деспотице *Ирине*, где се јавља *Ирина Гркиња*, *деспина* и *деспина Ирина*.

Женска имена су у другом плану у односу на мушка и претежно су то уобичајена наша имена. Необичније и ређе је *Радина* и *Цвећанка*, мада се *Радина* среће као лик и у другим *Ненадићевим* романима, а *Цвећанка* је необично у односу на *фреквентније* *Цвета*.

3.1.7. Посебно смо издвојили антропониме који се односе на личности из јавног живота, и историје. Они нису ликови романа, али се они током фабуле умећу да би се дочарао временско-социјални контекст и дала документарност. Исту појаву приметили смо и у роману *Време кокошки*.

Христ (5), *Јован Шести Канџакузин* (8), *Клаудије* (32), *Вук Бранковић* (35), *Александар Велики* (52), *Дарије* (52), *Александар* (103); *Јуда* (103); *Јован Крстић* (118); *Јуда Искариотски* (140), *Свети Ђорђе* (143), *Христ* (147), *Варава* (147), *Световид* (163), *Дајбоџ* (163), *Хроми Даба* (163), *Христос Спацић* (163), *Александар Букефал* (180), *Свети Сава* (180), *цар Душан Силни* (180), *Свети Илија* (180), *Лазар кнез* (180), *Италијан Ђиријако де Пициколи* (180), *султан Мураш Други* (180).

Често у роману имамо *гомилање*, *згуснутост* антропонима у тексту, што смо већ показали и на примеру *турских* имена. Исти пример *гомилања* имена налазимо и у делу:

„*Фируз* му је причао каква све они имена *надевају* женској деци. По тим именима *Чуврија* је назвао своје кесе. *Алма* је била прва. Затим *Фехра*. *Фируз* се сетио своје *кћери* и *сестре*. *Зулејка*. То је била његова мајка. *Мерсида*. *Хатица*. *Мерима*. *Фатима*. *Азра*. *Зехра*” (165). „*Тих дана* од уторка до

петка, од шестога до десетога јула, страдало је десетак градитеља велике деспотове тврђаве. Најпре је у Дунав замакао весели Јово Мушкиња. Повукао га вртлог. Утопио се и Лазо Рњак. Знојав ушао у воду, пресекло га, није зевнуо. У кречану упао Спасоје Русто. Са скела се стремкнули клесар Симо Лисо, дрводељац Алекса Врснар и неки мутавац, прост раденик што малтер по скелама разноси, коме нико ни имена није знао.” (80)

Колико су имена важна за писца говори велики број антропонима, али и да антропониме користи и за комичне сцене као што је овде случај да се кесе називају женским именима или да ликове судбински везује.

4. На основу проведене анализе може се закључити да убедљиво предњаче мушка имена (преко 100 имена), док су женска имена у другом плану (око 10 имена).¹¹ Употреба имена историјских личности чији број није занемарљив (око 25) имају значајну стилистичку функцију. „У роману *Десјош* и *жртва*, осим Петрашина, и делом, Ленке, која се на крају одлучује за смрт из љубави, нема ниједног другог позитивног јунака: судбина ретких добрих у мноштву рђавих унапред је, на неумитан начин, одлучена.” (Pantić 1999: 565)

Примећујемо да тема романа има најзначајнију улогу у одабиру имена ликова. За разлику од романа *Време кокошки*, где су ликови и њихова имена у првом плану, а радња у другом, овде, у роману *Десјош* и *жртва* ликови су прилагођени контексту, времену, историјској позорници, о чему најбоље сведочи анализа порекла и мотивације имена. У оба романа јављају се антропоними *Мидо*, *Бобија*, *Радина* и то показује да писци, вероватно, имају корпус имена која су им погодна за постизање различитих ефеката, али и да се у зависности од тематике тежиште помера са лика на радњу и обрнуто у зависности од постављеног циља који писац има.

Писац стилско нијансирање постиже и на фонетском плану тако што често употребљава имена са сугласником *ш*: *Вујоша*, *Јовашин*, *Малиша*, *Мркаша*, *Мрљеш*, *Петрашин*, *Пушљо*, *Радашин*, *Шинкаш*, *Ширкљо*.

Неспорно је да Ненадићеви романи имају богат антропонимијски слој који је захвалан за ономастичку анализу, која је и потпуно другачије усмерена у зависности од теме романа. У овом роману запажа се да антропонимија врши двоструку функцију. Прво, издваја се слој антропонима који тежи да приближи време. Томе доприноси употреба имена историјских личности, затим имена која служе за идентификацију црквеног клира, потом имена странаца (занатлија обично турских, италијанских, дубровачких трговаца). Такође, имена попут *Бранчило*, *Момчил*, *Рајак*, *Радич* упућују на временски контекст дешавања. Друго, истина у мањој мери, забележени су надимци обично по некој особини физичкој, попут *Бобија*, *Ширкљо* и сл. или карактерној, моралној *Лисо*, *Џимрија*, те занимању *Жагар* и сл., који не само да идентификују јунаке већ их и карактеризују, уносећи изванредан степен негативне експресије

¹¹ У роману *Време кокошки* имамо сличну ситуацију – убедљиво предњаче мушка имена (око 100 имена), док су женска имена у другом плану (око 35 имена).

у текст. Избором деривираних имена са основама имена библијског порекла или домаћих основа са суфиксима *-оје, -аш, -ашин, -ич, -ша*, која данас нису заступљена код носилаца млађе генерације, постиже се утисак хронолошког измештања у време српских деспота. Све ово показује да је именослов пажљиво биран: ванвременска библијска имена, деривирана имена са хронолошки маркираним творбеним уобличењем, који је носилац стилске функције, мали број патронимика/презимена (с обзиром на то да је ова ономастичка категорија у то време била карактеристична за више слојева). Идентификација обичних људи постиже се, поред имена, употребом надимака, који показују висок степен експресивности ако су мотивисани физичком или моралном особином, а низак ако су мотивисани занимањем, пореклом итд.

Извор

Nenadić 2004: Dobrilo Nenadić, *Despot i žrtva*, Beograd: Narodna knjiga, 6. izdanje, (Vek Politike, Biseri svetske književnosti, knjiga 40; beleška o piscu i delu V. Pavković).

Литература

- Antonijević 1980: D. Antonijević, Lica i naličja čaršije, *Letopis Matice srpske*, 425/1, Novi Sad, 189–191.
- Bogdanović 2009: N. Bogdanović, Imenoslovi srpskih pisaca. u: A. Savić-Grujić, N. Bogdanović (ur.), *Imenoslovi srpskih pisaca*. Pisci i jezik 2, Niš: Filozofski fakultet, 5–6.
- Grković 1977: M. Grković, *Rečnik ličnih imena kod Srba*, Beograd: Vuk Karadžić.
- Ђurović–Spasojević 2017: Sanja Ђurović – Marina Spasojević, Stiliska funkcija antroponimijskih jedinica u romanu *Vreme kokoški* Dobrila Nenadića, u: Zbornik radova sa 11. Međunarodnog naučnog skupa na Filološko-umetničkom fakultetu u Kragujevcu (28-29. 10. 2016), knjiga 1: (*Srpski jezik u komunikativnoj funkciji*, Kragujevac: Filološko-umetnički fakultet, 179–188.
- Ikonić 1986: Mirko Ikonić, Iskonski duh palanke, *Međaj*, Časopis za književnost, umetnost i kulturu, Narodna biblioteka, VII/11–12, Užice, 45–49.
- Jović 1975: D. Jović, *Lingvostilističke analize*, Beograd: Društvo za srpskohrvatski jezik.
- Nikolić 2017: Milka Nikolić, Stilistika pripovedanja u stvarnosnoj prozi Dobrila Nenadića, *Srpski jezik: studije srpske i slovenske*, XXII/1–2, Urednik Miloš Kovačević, Naučno društvo za negovanje i proučavanje srpskog jezika, Filološki fakultet Beograd, Filozofski fakultet Nikšić, Filozofski fakultet Istočno Sarajevo, Filološko-umetnički fakultet Kragujevac, Filološki fakultet Banja Luka, Filozofski fakultet Novi Sad, Filozofski fakultet Niš, Beograd, 155–174.
- Kovačević 2000: M. Kovačević, *Stilistika i gramatika stilskih figura*, Kragujevac: Kantakuzin.
- Pantić 1999: Mihajlo Pantić, Dobra priča o lošoj priči, u: *Letopis Matice srpske*, knj. 463, sv. 4, 563–567.
- Pantić 2002: Mihajlo Pantić, Novi istorijski romani Dobrila Nenadića, u: *Savremena srpska proza*, zbornik br. 14, Narodna biblioteka Jefimija, Trstenik.
- Pašić 2002: Milutin Pašić, *Književna dela nose pečat vremena*, Društveno preduzeće za prikazivanje filmova, kulturu, prosvetu i umetnost, Užice.
- Ristić 2004: S. Ristić, *Ekspresivna leksika u srpskom jeziku*, Beograd: Institut za srpski jezik SANU.
- RMS: 1967–1976: Rečnik srpskohrvatskoga književnog jezika, I–VI, Novi Sad: Matica srpska.

RSANU: Rečnik srpskohrvatskog književnog i narodnog jezika, knj. I–XIX, Beograd: SANU, Institut za srpski jezik SANU, 1959–.

Stipčević 1999: Nikša Stipčević, Propast umnoga, ili istorijska alegorija Dobrila Nenadića, u: *Letopis Matice srpske*, knj. 463, sv. 5, 738–743.

Sanja Ž. Đurović
Marina Lj. Spasojević

THE STYLISTIC FUNCTION OF ANTHROPONYMIC UNITS IN THE NOVEL *DESPOT AND ŽRTVA* BY DOBRILLO NENADIĆ

Summary

The paper analyzes the structure, formation and motivation of onymous units in the novel *Despot i žrtva* by Dobrilo Nenadić, as well as their function in a literary text. A large number of anthroponyms (personal names, surnames, nicknames and their combinations) are noted in the novel, and their density in the text is noticeably prevalent. By choosing the anthropological units, the writer achieves a stylistic effect because he often characterizes his characters by name, which contributes to the expressiveness of the text. In the historical novel, anthroponyms are deprived of expressiveness and serve to authentically portray the historical picture of time and people in it by using names that, from the aspect of the modern anthroponomastic, contribute to the documentary character and authenticity of the writer's narration.

Keywords: Dobrilo Nenadić, *Despot i žrtva*, anthroponyms, onomastylics

Примљен: 23. септембар 2019. године

Прихваћен: 23. јануара 2020. године